

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

P9_TA(2022)0435

Dążenie do równouprawnienia osób z niepełnosprawnościami**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 grudnia 2022 r. Dążenie do równouprawnienia osób z niepełnosprawnościami (2022/2026(INI))**

(2023/C 177/03)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2 i art. 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz art. 2, 9, 10, 19, 48, 67 ust. 4, 153, 165, 168, 174 i 216 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „Kartą”), w szczególności jej art. 3, 6, 14, 15, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 34, 35, 40, 41 i 47,
- uwzględniając Europejski filar praw socjalnych, w szczególności jego zasady: 1. dotyczącą kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie, 2. dotyczącą równouprawnienia płci, 3. dotyczącą równości szans, 4. odnoszącą się do aktywnego wspierania zatrudnienia, 5. w sprawie bezpiecznego i elastycznego zatrudnienia, 6. w sprawie płac, 10. dotyczącą zdrowego, bezpiecznego i dobrze dostosowanego środowiska pracy oraz ochrony danych, 11. dotyczącą opieki nad dziećmi i wsparcia dla dzieci, 14. w sprawie dochodu minimalnego, a także 17. dotyczącą integracji osób z niepełnosprawnościami,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych i jej wejście w życie 21 stycznia 2011 r. zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE z 26 listopada 2009 r. w sprawie zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych ⁽¹⁾,
- uwzględniając komentarze ogólne w sprawie praw osób z niepełnosprawnościami, stanowiące miarodajne wytyczne dotyczące wdrażania tych praw, szczególności komentarz ogólny nr 2 z 22 maja 2014 r. na temat dostępności, nr 3 z 25 listopada 2016 r. na temat kobiet i dziewcząt z niepełnosprawnościami, nr 4 z 25 listopada 2016 r. na temat prawa do edukacji włączającej, nr 5 z 27 października 2017 r. na temat niezależnego życia i włączenia do społeczności, nr 6 z 26 kwietnia 2018 r. na temat równości i niedyskryminacji oraz nr 7 z 9 listopada 2018 r. na temat uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami, w tym dzieci z niepełnosprawnościami, we wdrażaniu i monitorowaniu Konwencji za pośrednictwem reprezentujących je organizacji,
- uwzględniając kodeks postępowania pomiędzy Radą, państwami członkowskimi i Komisją zawierający wewnętrzne ustalenia dotyczące wdrażania przez Unię Europejską i reprezentowania Unii Europejskiej w odniesieniu do Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych ⁽²⁾,
- uwzględniając przyjęte przez Komitet ONZ ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami uwagi końcowe z 2 października 2015 r. dotyczące wstępnego sprawozdania UE oraz listę kwestii przedłożoną przez Komitet ONZ ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami 20 kwietnia 2022 r. przed złożeniem drugiego i trzeciego sprawozdania okresowego Unii Europejskiej,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
- uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (europejska konwencja praw człowieka),
- uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (CEDAW),
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach dziecka,

⁽¹⁾ Dz.U. L 23 z 27.1.2010, s. 35.⁽²⁾ Dz.U. C 340 z 15.12.2010, s. 11.

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

- uwzględniając Agendę ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i jej cele zrównoważonego rozwoju, w szczególności wyrażne odniesienia do niepełnosprawności zawarte w celach nr 1 i 2 dotyczących wyeliminowania ubóstwa i głodu, w celu nr 3 dotyczącym zdrowia, celu nr 4 dotyczącym edukacji, celu nr 8 dotyczącym wzrostu i zatrudnienia, celu nr 10 dotyczącym zmniejszenia nierówności, celu nr 11 dotyczącym dostępności osiedli ludzkich oraz celu nr 17 odnoszącym się do gromadzenia danych,
- uwzględniając sprawozdania jednostki UN Women w sprawie kobiet i dziewcząt z niepełnosprawnościami, w szczególności jej sprawozdanie z 1 lipca 2021 r. pt. „COVID-19, gender, and disability checklist: preventing and addressing gender-based violence against women, girls, and gender non-conforming persons with disabilities during the covid-19 pandemic” [Lista kontrolna Covid-19, płci społeczno-kulturowej oraz niepełnosprawności: zapobieganie przemocy ze względu na płeć wobec kobiet, dziewcząt i osób niebinarnych z niepełnosprawnościami podczas pandemii COVID-19 oraz zwalczanie tej przemocy] ⁽³⁾,
- uwzględniając Konwencję Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencja stambulska),
- uwzględniając dochodzenie strategiczne Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczące zapewniania osobom z niepełnosprawnościami dostępu do stron internetowych Komisji,
- uwzględniając przyjęty przez Radę środek ustanawiający Zmienione ramy UE wymagane na mocy art. 33 ust. 2 Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych,
- uwzględniając raport Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 20 marca 2019 r. pt.: „Rzeczywiste prawa osób z niepełnosprawnościami do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego” ⁽⁴⁾,
- uwzględniając dochodzenie strategiczne Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczące monitorowania przez Komisję środków unijnych mających wspierać prawo do niezależnego życia osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- uwzględniając sprawozdanie na temat praw podstawowych za rok 2021 i sprawozdanie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej za rok 2022,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 11 grudnia 2019 r. pt. „Kształtowanie programu UE w zakresie praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2020–2030” ⁽⁵⁾,
- uwzględniając wskaźnik równouprawnienia płci za 2021 r. opracowany przez Europejski Instytut ds. Równości Kobiet i Mężczyzn,
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z 23 października 2007 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym ⁽⁶⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/818 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające program „Kreatywna Europa” (2021–2027) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1295/2013 ⁽⁷⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiającą normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępującą decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW ⁽⁸⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 z 26 października 2016 r. w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego ⁽⁹⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1808 z dnia 14 listopada 2018 r. zmieniającą dyrektywę 2010/13/UE w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) ze względu na zmianę sytuacji na rynku ⁽¹⁰⁾,

⁽³⁾ <https://reliefweb.int/report/world/covid-19-gender-and-disability-checklist-preventing-and-addressing-gender-based>

⁽⁴⁾ <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/qe-02-19-153-pl-n.pdf>

⁽⁵⁾ Dz.U. C 97 z 24.3.2020, s. 41.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 315 z 3.12.2007, s. 14.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 34.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 57.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 327 z 2.12.2016, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 303 z 28.11.2018, s. 69.

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1972 z 11 grudnia 2018 r. ustanawiającą Europejski kodeks łączności elektronicznej ⁽¹¹⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług ⁽¹²⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 z 20 czerwca 2019 r. w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów ⁽¹³⁾,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/78/WE z 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy ⁽¹⁴⁾,
- uwzględniając zalecenie Komisji (UE) 2019/786 z 8 maja 2019 r. w sprawie renowacji budynków ⁽¹⁵⁾,
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z 2 grudnia 2020 r. pt. „Cyfryzacja wymiaru sprawiedliwości w Unii Europejskiej – Wachlarz możliwości” (SWD(2020)0540),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z 7 października 2020 r. pt. „Unia równości: unijne ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia, włączenia społecznego i udziału Romów” (COM(2020)0620),
- uwzględniając komunikat Komisji z 12 listopada 2020 r. pt. „Unia równości: strategia na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020–2025” (COM(2020)0698),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z 3 marca 2021 r. pt. „Unia równości: strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030” (COM(2021)0101), w szczególności jego sześć inicjatyw przewodnich,
- uwzględniając komunikat Komisji z 19 maja 2022 r. w sprawie unijnej tablicy wyników wymiaru sprawiedliwości z 2022 r. (COM(2022)0234),
- uwzględniając zmienioną Europejską kartę społeczną, a w szczególności jej art. 15 dotyczący prawa osób z niepełnosprawnościami do niezależności, integracji społecznej i udziału w życiu społeczności;
- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną (COM(2008)0426) oraz stanowisko Parlamentu w tej sprawie z 2 kwietnia 2009 r. ⁽¹⁶⁾,
- uwzględniając zalecenie Rady z 4 czerwca 1998 r. w sprawie karty parkingowej dla osób niepełnosprawnych ⁽¹⁷⁾,
- uwzględniając zalecenie Rady (UE) 2021/1004 z 14 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia europejskiej gwarancji dla dzieci ⁽¹⁸⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady z 5 grudnia 2019 r. w sprawie rynków pracy sprzyjających włączeniu społecznemu: Poprawa zatrudnienia osób w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy ⁽¹⁹⁾;
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z 9 grudnia 2021 r. zatytułowany „Budowanie gospodarki służącej ludziom: plan działania na rzecz gospodarki społecznej” (SWD(2021)0373),
- uwzględniając swoją rezolucję z 23 czerwca 2022 r. w sprawie wdrażania środków włączenia społecznego w programie Erasmus+ w latach 2014–2020 ⁽²⁰⁾,

⁽¹¹⁾ Dz.U. L 321 z 17.12.2018, s. 36.

⁽¹²⁾ Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70.

⁽¹³⁾ Dz.U. L 188 z 12.7.2019, s. 79.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. L 127 z 16.5.2019, s. 34.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 137 E z 27.5.2010, s. 68.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. L 167 z 12.6.1998, s. 25.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. L 223 z 22.6.2021, s. 14.

⁽¹⁹⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14646-2019-INIT/PL/pdf>

⁽²⁰⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0265.

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

- uwzględniając stanowisko Parlamentu z 3 maja 2022 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady w sprawie wyboru posłów do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich, uchylającego decyzję Rady (76/787/EWWiS, EWG, Euratom) oraz Akt dotyczący wyborów przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich ⁽²¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 7 kwietnia 2022 r. w sprawie ochrony w UE dzieci i młodzieży uciekających przed wojną w Ukrainie ⁽²²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 19 maja 2022 r. w sprawie skutków społecznych i gospodarczych dla UE związanych z rosyjską wojną w Ukrainie – zwiększanie zdolności UE do działania ⁽²³⁾,
- uwzględniając rezolucję z 24 czerwca 2021 r. w sprawie sytuacji w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz praw w tej dziedzinie w UE w kontekście zdrowia kobiet ⁽²⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 14 grudnia 2021 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w sprawie zwalczania przemocy ze względu na płeć: cyberprzemoc ⁽²⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 20 października 2021 r. w sprawie sytuacji artystów i odbudowy życia kulturalnego w UE ⁽²⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 7 października 2021 r. w sprawie ochrony osób z niepełnosprawnościami za pośrednictwem petycji: zdobyte doświadczenia ⁽²⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 29 kwietnia 2021 r. w sprawie europejskiej gwarancji dla dzieci ⁽²⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 10 marca 2021 r. w sprawie wdrożenia dyrektywy Rady 2000/78/WE ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy w świetle Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych ⁽²⁹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 8 lipca 2020 r. w sprawie praw osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz ich rodzin w dobie kryzysu związanego z pandemią COVID-19 ⁽³⁰⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 17 kwietnia 2020 r. w sprawie skoordynowanych działań UE na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej skutkami ⁽³¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 18 czerwca 2020 r. w sprawie europejskiej strategii na rzecz osób niepełnosprawnych na okres po roku 2020 ⁽³²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 5 października 2017 r. w sprawie systemów penitencjarnych i warunków panujących w zakładach karnych ⁽³³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 29 listopada 2018 r. w sprawie sytuacji kobiet niepełnosprawnych ⁽³⁴⁾,
- uwzględniając badanie pt. „Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne a osoby z niepełnosprawnościami w Unii Europejskiej”, opublikowane 3 listopada 2016 r. przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej ⁽³⁵⁾,

⁽²¹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0129.

⁽²²⁾ Dz.U. C 434 z 15.11.2022, s. 50.

⁽²³⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0219.

⁽²⁴⁾ Dz.U. C 81 z 18.2.2022, s. 43.

⁽²⁵⁾ Dz.U. C 251 z 30.6.2022, s. 2.

⁽²⁶⁾ Dz.U. C 184 z 5.5.2022, s. 88.

⁽²⁷⁾ Dz.U. C 132 z 24.3.2022, s. 129.

⁽²⁸⁾ Dz.U. C 506 z 15.12.2021, s. 94.

⁽²⁹⁾ Dz.U. C 474 z 24.11.2021, s. 48.

⁽³⁰⁾ Dz.U. C 371 z 15.9.2021, s. 6.

⁽³¹⁾ Dz.U. C 316 z 6.8.2021, s. 2.

⁽³²⁾ Dz.U. C 362 z 8.9.2021, s. 8.

⁽³³⁾ Dz.U. C 346 z 27.9.2018, s. 94.

⁽³⁴⁾ Dz.U. C 363 z 28.10.2020, s. 164.

⁽³⁵⁾ Badanie pt. „Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne a osoby z niepełnosprawnościami w Unii Europejskiej”, Parlament Europejski, Dyрекcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej, Departament Tematyczny C ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych, 3 listopada 2016 r.

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

- uwzględniając badanie pt. „Edukacja włączająca dla uczniów z niepełnosprawnościami” opublikowane 15 września 2017 r. przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej ⁽³⁶⁾,
- uwzględniając badanie pt. „Rola ochronna Komisji Petycji w kontekście wdrażania Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych”, opublikowane 9 października 2015 r. ⁽³⁷⁾ przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej, a także jego aktualizacje z lat 2016, 2017 i 2018,
- uwzględniając szczegółową analizę pt. „Europejski akt prawny w sprawie dostępności”, opublikowaną 15 sierpnia 2016 r. przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej ⁽³⁸⁾,
- uwzględniając badanie pt. „Transport i turystyka dla osób z niepełnosprawnościami i osób o ograniczonej możliwości poruszania się”, opublikowane 8 maja 2018 r. przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej ⁽³⁹⁾,
- uwzględniając badanie pt. „Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności na okres po 2020 r.”, opublikowane 15 lipca 2020 r. przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej ⁽⁴⁰⁾,
- uwzględniając badanie pt. „Wdrażanie przez UE uwag końcowych z 2015 r. Komitetu Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami” opublikowane przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej 2 grudnia 2021 r. ⁽⁴¹⁾,
- uwzględniając wyjazd delegacji ad hoc Parlamentu Europejskiego na 15. Konferencję Państw-Stron Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (COSP) w dniach 14–16 czerwca 2022 r. w Nowym Jorku w imieniu Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisji Petycji,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 10/2021 z dnia 26 maja 2021 r. pt. „Uwzględnianie aspektu płci w budżecie UE – czas, by za słowami poszły czyny” ⁽⁴²⁾,
- uwzględniając cel strategii „Europa 2020” w zakresie ubóstwa, deklarację z Porto, komunikat Komisji z 4 marca 2021 r. pt. „Plan działania na rzecz Europejskiego filaru praw socjalnych” (COM(2021)0102) oraz jego cel na 2030 r. dotyczący walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- uwzględniając dyrektywę Rady 2000/43/WE z 29 czerwca 2000 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne ⁽⁴³⁾,

⁽³⁶⁾ Badanie pt. „Edukacja włączająca dla uczniów z niepełnosprawnościami”, Parlament Europejski, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej, Departament Tematyczny C ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych, 15 września 2017 r.

⁽³⁷⁾ Badanie pt. „Rola ochronna Komisji Petycji w kontekście wdrażania Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych”, Parlament Europejski, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej, Departament Tematyczny C ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych, 9 października 2015 r.

⁽³⁸⁾ Szczegółowa analiza pt. „Europejski akt prawny w sprawie dostępności”, Parlament Europejski, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej, Departament Tematyczny C ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych, 15 sierpnia 2016 r.

⁽³⁹⁾ Badanie pt. „Transport i turystyka dla osób z niepełnosprawnościami i osób o ograniczonej możliwości poruszania się”, Parlament Europejski, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej, Departament Tematyczny B ds. Polityki Strukturalnej i Polityki Spójności, 8 maja 2018 r.

⁽⁴⁰⁾ Badanie pt. „Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności na okres po 2020 r.”, Parlament Europejski, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej Unii Europejskiej, Departament Tematyczny C ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych, 15 lipca 2020 r.

⁽⁴¹⁾ Badanie pt. „Wdrażanie przez UE uwag końcowych z 2015 r. Komitetu Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami”, Parlament Europejski, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej, Departament Tematyczny C ds. Praw Obywatelskich i Spraw Konstytucyjnych, 2 grudnia 2021 r.

⁽⁴²⁾ <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/DocItem.aspx?did=58678>

⁽⁴³⁾ Dz.U. L 180 z 19.7.2000, s. 22.

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

- uwzględniając rozporządzenia ustanawiające przepisy dotyczące unijnych programów finansowania w wieloletnich ramach finansowych, w szczególności Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatywy na rzecz Zatrudnienia Ludzi Młodych, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, programu Erasmus oraz Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, które zapewniają pomoc finansową UE na poprawę sytuacji osób z niepełnosprawnościami,
  - uwzględniając zalecenie Komisji (UE) 2018/951 z 22 czerwca 2018 r. w sprawie norm dotyczących organów ds. równości ⁽⁴⁴⁾,
  - uwzględniając komunikat Komisji z 15 listopada 2010 r. pt. „Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010–2020 – Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier” (COM(2010)0636),
  - uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z 2 lutego 2017 r. pt. „Sprawozdanie z postępów w realizacji europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności (2010–2020)” (SWD(2017)0029),
  - uwzględniając inicjatywę projektu pilotażowego Komisji dotyczącego unijnej karty osoby z niepełnosprawnością, przeprowadzoną w latach 2016–2018 w ośmiu państwach członkowskich, oraz sporządzone w maju 2021 r. badanie oceniające realizację działań pilotażowych dotyczących unijnej karty osoby z niepełnosprawnością i związanych z nią korzyści,
  - uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z 20 listopada 2020 r. pt. „Ocena europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010–2020” (SWD(2020)0289),
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji z 19 marca 2021 r. w sprawie stosowania dyrektywy Rady 2000/43/WE wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne („dyrektywa w sprawie równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe”) oraz dyrektywy Rady 2000/78/WE ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy („dyrektywa w sprawie równego traktowania w obszarze zatrudnienia i pracy”) (COM(2021)0139),
  - uwzględniając dokument programowy Europejskiej Fundacji na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (Eurofound) z 21 marca 2022 r. pt. „People with disabilities and the COVID-19 pandemic: Findings from the *Living, working and COVID-19* e-survey [Osoby z niepełnosprawnościami a pandemia COVID-19: wyniki internetowego badania dotyczącego wpływu COVID-19 na życie i pracę],
  - uwzględniając sprawozdanie z badań prowadzonych przez Eurofound z 19 kwietnia 2021 r. pt. „Disability and labour market integration: Policy trends and support in EU Member States” [Niepełnosprawność a integracja na rynku pracy: tendencje w polityce i wsparcie w państwach członkowskich UE],
  - uwzględniając dokument orientacyjny Eurofound z 30 listopada 2018 r. pt. „The social and employment situation of people with disabilities” [Sytuacja społeczna i sytuacja w zakresie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami],
  - uwzględniając zalecenie Rady (UE) 2021/1004 z 14 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia europejskiej gwarancji dla dzieci ⁽⁴⁵⁾,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych oraz Komisję Petycji,
  - uwzględniając pismo Komisji Kultury i Edukacji,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A9-0284/2022),
- A. mając na uwadze, że według dostępnych danych w UE jest około 87 mln osób z jakąś formą niepełnosprawności, w tym ponad 24 mln osób o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- B. mając na uwadze, że według strategii UE na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 w placówkach opiekuńczych żyje ponad milion dzieci i dorosłych z niepełnosprawnościami w wieku poniżej 65 roku życia i ponad dwa miliony dorosłych z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 65 roku życia; mając na uwadze, że istnieje związek między wzrostem liczby osób niepełnosprawnych a starzeniem się społeczeństwa europejskiego, co należy uwzględnić w polityce UE;

⁽⁴⁴⁾ Dz.U. L 167 z 4.7.2018, s. 28.

⁽⁴⁵⁾ Dz.U. L 223 z 22.6.2021, s. 14.

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

- C. mając na uwadze, że według strategii UE na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 zatrudnienie znajduje 50,8 % osób z niepełnosprawnościami w porównaniu z 75 % osób bez niepełnosprawności; mając na uwadze, że według strategii UE na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 w ocenie strategii w sprawie niepełnosprawności 2010–2020 „zatrudnienie stanowi jeden z pięciu głównych priorytetów polityki dotyczącej przyszłych działań”;
- D. mając na uwadze, że osoby z niepełnosprawnościami żyjące w UE nadal spotykają się z dyskryminacją, w tym z odmową racjonalnych usprawnień, z nękaniami oraz wielorakimi i interseksyjnymi formami dyskryminacji we wszystkich dziedzinach życia, w tym z niekorzystnymi warunkami społeczno-gospodarczymi, izolacją społeczną, nadużyciami i przemocą, także przemocą ze względu na płeć, przymusową sterylizacją i przymusową aborcją, brakiem dostępu do usług świadczonych w społeczności, niską jakością warunków mieszkaniowych, instytucjonalizacją, nieodpowiednią opieką zdrowotną oraz odmową możliwości wnoszenia wkładu i aktywnego zaangażowania w życie społeczne ⁽⁴⁶⁾;
- E. mając na uwadze, że tylko 22 z 27 państw członkowskich podpisały i ratyfikowały protokół fakultatywny do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ⁽⁴⁷⁾; mając na uwadze, że Parlament w kilku rezolucjach monitorował i promował wdrażanie Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, wzywając do jej pełnego wdrożenia i podnoszenia świadomości na temat zawartych w niej praw; mając na uwadze, że Parlament Europejski podkreślił również, iż protokół fakultatywny do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych powinien zostać ratyfikowany zarówno przez państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, jak i przez UE, gdyż dzięki temu możliwe będzie kontrolowanie indywidualnych lub systemowych przypadków dyskryminacji;
- F. mając na uwadze, że podstawą Europy dostępnej i sprzyjającej włączeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami jest Unia, w której wszystkie państwa członkowskie uznają status osób z niepełnosprawnościami i umożliwiają tym osobom pełne korzystanie ze swobody przemieszczania się; mając na uwadze, że osoby z niepełnosprawnościami w całej swojej różnorodności mają prawo do korzystania z przysługujących im praw podstawowych na równych zasadach ze wszystkimi; mając na uwadze, że pełny i skuteczny udział osób z niepełnosprawnościami we wszystkich dziedzinach życia oraz sferach życia społecznego ma zasadnicze znaczenie dla korzystania z przysługujących im praw podstawowych;
- G. mając na uwadze, że Komisja nie podjęła skutecznych działań w celu zapewnienia harmonizacji prawa z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych; mając na uwadze, że dotychczas nie dokonano przeglądu obowiązującego prawodawstwa i polityki ani przeglądu wytycznych dotyczących oceny skutków przed przedstawieniem wniosku ustawodawczego;
- H. mając na uwadze, że brak wspólnej unijnej definicji niepełnosprawności stanowi główną przeszkodę dla kodyfikacji oceny niepełnosprawności i wzajemnego uznawania krajowych decyzji w kwestiach związanych z niepełnosprawnością, w szczególności w zakresie kwalifikowalności do dostępu do określonych udogodnień i usług w dziedzinie zabezpieczenia społecznego;
- I. mając na uwadze, że dostępność wiarygodnych i zdezagregowanych danych na temat osób z niepełnosprawnościami na szczeblu UE jest bardzo ograniczona;
- J. mając na uwadze, że Komisja przedstawiła ambitny program w ramach strategii na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030;
- K. mając na uwadze, że według Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej obowiązujące przepisy UE dotyczące praw osób z niepełnosprawnościami nie są skutecznie wdrażane i egzekwowane; mając na uwadze, że przepisy UE nie obejmują wielorakich i krzyżowych form dyskryminacji oraz że nadal istnieją luki w monitorowaniu przypadków dyskryminacji;
- L. mając na uwadze, że instytucje UE powinny wzmocnić zorganizowany proces konsultacji z osobami z niepełnosprawnościami i ich organizacjami przedstawicielskimi, gwarantując prawo do informacji i dostępności takich procesów, zarówno pod względem dostępności cyfrowej platform internetowych, terminów przekazywania informacji zwrotnych, jak i zapewnienia wkładu na etapach procesu legislacyjnego, na których wkład może nadal mieć istotne znaczenie; mając na uwadze, że nadal nie jest jasne, w jaki sposób wkład ten będzie przetwarzany i odzwierciedlony w ostatecznych wnioskach; mając na uwadze, że państwa członkowskie i kraje spoza UE, w szczególności kraje kandydujące, również powinny zrobić więcej w tym zakresie;

⁽⁴⁶⁾ Wspólny briefing dla Komitetu ONZ do spraw Praw Osób Niepełnosprawnych dotyczący przeglądu wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych przez UE, dostępny pod adresem: <https://equineteurope.org/wp-content/uploads/2022/02/02-14-Joint-Briefing-CRPD-Equality-and-intersectional-issues-faced-by-persons-with-disabilities-in-the-European-Union.pdf>

⁽⁴⁷⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1138>

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

- M. mając na uwadze, że osoby z niepełnosprawnościami, które pozbawiono zdolności do czynności prawnych lub których zdolność do czynności prawnych została ograniczona, mogą nie mieć możliwości korzystania ze swoich praw podstawowych, w tym prawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości, prawa do głosowania i kandydowania w wyborach, do decydowania o miejscu zamieszkania i do podpisania jakiejkolwiek umowy;
- N. mając na uwadze, że dostęp do wymiaru sprawiedliwości to niezbędny element praworządności i prawo podstawowe oraz warunek wstępny korzystania z innych praw człowieka, takich jak równość wobec prawa i prawo do rzetelnego procesu sądowego; mając na uwadze, że art. 13 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych zobowiązuje państwa członkowskie do zagwarantowania osobom z niepełnosprawnościami skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości na równych zasadach z innymi osobami oraz poprzez zapewnienie dostosowań proceduralnych, przy czym należy zapewnić odpowiednie szkolenia dla personelu zatrudnionego w administracji wymiaru sprawiedliwości;
- O. mając na uwadze, że istnienie niepełnosprawności samo w sobie nie uzasadnia pozbawienia danej osoby zdolności do czynności prawnych; mając na uwadze, że wszelkie środki ograniczające zdolność tych osób do czynności prawnych muszą być dostosowane do sytuacji i proporcjonalne do ich potrzeb oraz mogą być podejmowane jedynie pod pewnymi warunkami, z zastrzeżeniem pewnych gwarancji;
- P. mając na uwadze, że według sprawozdania Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z 2019 r. pt. „Rzeczywiste prawa osób z niepełnosprawnościami do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego” około 800 000 obywateli UE zostało pozbawionych prawa do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego z powodu niepełnosprawności lub problemów ze zdrowiem psychicznym, a miliony obywateli UE nie są w stanie oddać głosu w wyborach do Parlamentu Europejskiego ze względu na bariery techniczne lub brak odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, które nie odpowiadają potrzebom wynikającym z jednej lub kilku niepełnosprawności;
- Q. mając na uwadze, że w czternastu państwach członkowskich osoby z niepełnosprawnościami pozostające pod całkowitą lub częściową opieką są pozbawione prawa do głosowania⁽⁴⁸⁾; mając na uwadze, że mogą one korzystać z prawa do kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego tylko w siedmiu państwach członkowskich; mając na uwadze, że jest to wyraźnie sprzeczne z art. 39 i 40 Karty; mając na uwadze, że wiele barier w dostępie nadal uniemożliwia osobom z niepełnosprawnościami udział w wyborach;
- R. mając na uwadze, że pandemia wywarła poważny wpływ na dobrostan psychiczny dzieci i młodzieży, zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami; mając na uwadze, że osoby z niepełnosprawnościami mieszkające w placówkach opiekuńczych odczuły także skutki pandemii COVID-19 dotkliwiej niż inne osoby, z uwagi na ogólną praktykę zakazu wizyt w takich placówkach; mając na uwadze, że państwa członkowskie muszą zwiększyć wysiłki na rzecz poprawy warunków życia osób z niepełnosprawnościami podczas przyszłych pandemii;
- S. mając na uwadze, że UE powinna lepiej gwarantować prawa i zaspokajać potrzeby osób z niepełnosprawnościami w swojej polityce zdrowotnej, takiej jak polityka związana z COVID-19, strategię w zakresie zdrowia psychicznego i europejski plan walki z rakiem;
- T. mając na uwadze, że ramy z Sendai dotyczące ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych w latach 2015–2030 odzwierciedlają program zrównoważonego rozwoju oparty na prawach człowieka, który obejmuje osoby z niepełnosprawnościami i jest dla nich dostępny, oraz wymagają, aby wszystkie strategie polityczne na rzecz zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi obejmowały perspektywę niepełnosprawności i promowały inkluzywne podejmowanie decyzji w oparciu o analizę ryzyka, na podstawie upowszechnianych danych zdezagregowanych ze względu na niepełnosprawność;
- U. mając na uwadze, że technologia wspomagana sztuczną inteligencją (AI) może w szczególności znacznie uprościć codzienne życie osób z niepełnosprawnością wzrokową, słuchową, ruchową i edukacyjną, ułatwiając im dostęp do kultury, sztuki, sportu, życia zawodowego i życia społecznego oraz umożliwiając im bardziej niezależne życie;
- V. mając na uwadze, że osoby z niepełnosprawnościami są co najmniej trzykrotnie bardziej narażone na przemoc fizyczną, seksualną i emocjonalną niż osoby bez niepełnosprawności; mając na uwadze, że kobiety i dziewczęta z niepełnosprawnością są bardziej narażone na przemoc ze względu na płeć; mając na uwadze, że kobiety z niepełnosprawnością są nawet dziesięciokrotnie bardziej narażone na przemoc seksualną⁽⁴⁹⁾, w tym przymusową sterylizację, a prawodawstwo UE dotyczące równości płci nie uwzględnia w pełni ich praw i potrzeb;

⁽⁴⁸⁾ Sprawozdanie Europejskiego Forum Osób z Niepełnosprawnościami na temat praw człowieka z 2022 r.

⁽⁴⁹⁾ Fundusz Ludnościowy ONZ (UNFPA) i Women Enabled International, „Women and Young Persons with Disabilities: Guidelines for Providing Rights-Based, Gender-Responsive Services to Address Gender-Based Violence and Sexual and Reproductive Health and Rights” [Kobiety i młodzież z niepełnosprawnościami: Wytyczne dotyczące zapewniania opartych na prawach usług uwzględniających aspekt płci w celu rozwiązania problemu przemocy ze względu na płeć oraz zapewnienia zdrowia i praw seksualnych i reprodukcyjnych], 2018 r., https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/UNFPA-WEI_Guidelines_Disability_GBV_SRHR_FINAL_19-11-18_0.pdf

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

- W. mając na uwadze, że uznanie związku między przemocą, płcią i niepełnosprawnością w przypadku kobiet i dziewcząt z niepełnosprawnościami ma zasadnicze znaczenie dla przyjęcia integracyjnych strategii reagowania; mając na uwadze, że wiele osób z niepełnosprawnościami może również nie mieć dostępu do edukacji seksualnej, która mogłaby być pomocna w identyfikowaniu nadużyć i zapobieganiu im, oraz napotyka piętrzące się przeszkody w dostępie do wymiaru sprawiedliwości i zgłaszaniu przemocy; mając na uwadze, że kobiety z niepełnosprawnościami częściej doświadczają ubóstwa i izolacji niż mężczyźni z niepełnosprawnościami lub osoby bez niepełnosprawności;
- X. mając na uwadze, że w kilku państwach członkowskich nadal dochodzi do łamania praw podstawowych więźniów z niepełnosprawnościami; mając na uwadze, że warunki przetrzymywania więźniów z niepełnosprawnościami, których niepełnosprawność nie została uznana lub w niewystarczającym stopniu uwzględniona, są haniebne; mając na uwadze, że państwa członkowskie zbyt często naruszają prawa podstawowe więźniów z niepełnosprawnościami i nie uwzględniają ich potrzeb;
- Y. mając na uwadze, że niepełnosprawni twórcy kultury, tacy jak autorzy, wykonawcy i artyści, mają trudniejszy dostęp do profesjonalnej i nieprofesjonalnej działalności artystycznej i kulturalnej, a także mają mniejsze szanse na długotrwałą karierę w sektorze kultury i sektorze kreatywnym; mając na uwadze, że są oni często wykluczani z polityki i finansowania na rzecz sektora kultury i sektora kreatywnego, gdyż nie uwzględnia się na przykład ich ograniczonej mobilności lub wyzwań związanych ze zbiurokratyzowanymi procedurami finansowania;
- Z. mając na uwadze, że Unia musi zapewnić dzieciom z niepełnosprawnościami, które uciekły przed wojną, dodatkowe wsparcie w celu zaspokojenia ich potrzeb; mając na uwadze, że według przyjętej w kwietniu 2022 r. rezolucji w sprawie ochrony w UE dzieci i młodzieży uciekających przed wojną w Ukrainie w placówkach opiekuńczych i internatach szkolnych w Ukrainie mieszka ponad 100 000 dzieci, a połowa z nich jest niepełnosprawna;
- AA. mając na uwadze, że jak wynika z badań Eurofoundu, w latach 2011–2016 luka w wykształceniu wyższym między osobami z niepełnosprawnościami a osobami bez niepełnosprawności zwiększyła się z 7 % do 9 %; mając na uwadze, że jedynie 29,4 % osób z niepełnosprawnościami zdobywa wykształcenie wyższe w porównaniu z 43,8 % osób bez niepełnosprawności; mając na uwadze ograniczenia w dostępie osób z niepełnosprawnościami do edukacji, które prowadzą do niższego udziału w zajęciach edukacyjnych i szkoleniowych oraz do zagrożenia wykluczeniem społecznym i ekonomicznym;
- AB. mając na uwadze, że UE, jej instytucje i państwa członkowskie są stronami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych i są zobowiązane do pełnego wdrożenia określonych w niej praw podstawowych, w tym art. 27 dotyczącego pracy i zatrudnienia; mając na uwadze, że prawa zapisane w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych są dalekie od rzeczywistości milionów osób z niepełnosprawnościami w UE, między innymi z powodu luk w dyrektywie w sprawie równego traktowania w zakresie zatrudnienia;
- AC. mając na uwadze, że Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych uznaje prawo osób z niepełnosprawnościami do pracy na równi z innymi osobami, w tym możliwość zarabiania na utrzymanie dzięki wybranej przez siebie pracy oraz w otwartym, inkluzywnym i dostępnym środowisku; mając na uwadze, że każdy ma prawo do terminowego i dostosowanego do potrzeb wsparcia w celu poprawy perspektyw zatrudnienia lub prowadzenia działalności na własny rachunek, w tym prawo do otrzymania wsparcia w poszukiwaniu pracy, szkoleniu się i zmianie kwalifikacji zawodowych, jak określono w zasadzie nr 4 Europejskiego filaru praw socjalnych; mając na uwadze, że osoby z niepełnosprawnościami są w znacznym stopniu wykluczone z otwartego rynku pracy i pozbawione prawa do podejmowania pracy na równych zasadach z innymi osobami lub napotyka poważne trudności w osiągnięciu równego dostępu do rynku pracy i równych warunków na rynku pracy; mając na uwadze, że, jak wynika z badań Eurofoundu, do głównych przeszkód w zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami należą stereotypy związane z niepełnosprawnością, biurokracja w dostępie do istniejących usług, brak wizji strategicznej w zarządzaniu, niedostateczne monitorowanie realizacji polityki, ograniczone zasoby na szkolenia dla pracodawców i brak specjalistycznego wsparcia;
- AD. mając na uwadze, że osoby z niepełnosprawnościami powinny mieć dostęp do indywidualnego wsparcia i udogodnień w miejscu pracy; mając na uwadze, że osoby z niepełnosprawnościami mają prawo do otrzymania wsparcia dochodu, które zapewni im godne życie, do usług, które pozwolą im uczestniczyć w rynku pracy i w życiu społecznym, a także do środowiska pracy dostosowanego do ich potrzeb; mając na uwadze, że trudności napotymane przez osoby z niepełnosprawnościami wykraczają daleko poza kwestię zatrudnienia; mając na uwadze, że sytuacja społeczna i finansowa osób z niepełnosprawnościami jest nadal znacznie gorsza niż osób bez niepełnosprawności oraz jest synonimem ograniczeń strukturalnych lub mniejszych szans edukacyjnych i dyskryminacji; mając na uwadze, że

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

środki wsparcia ukierunkowane na dziedziny inne niż zatrudnienie – na przykład ograniczanie ubóstwa, dostęp do mieszkań i opieki nad dziećmi, dostępny transport publiczny i pomoc osobista – również odgrywają kluczową rolę w zapewnianiu osobom z niepełnosprawnościami dostępu do aktywności zawodowej i utrzymania zatrudnienia;

- AE. mając na uwadze, że w strategii UE na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 proponuje się stworzenie do końca 2023 r. unijnej karty osoby z niepełnosprawnością, która byłaby uznawana we wszystkich państwach członkowskich;
- AF. mając na uwadze, że innowacje techniczne, takie jak działające etycznie i skoncentrowane na człowieku systemy AI, mogą przyczynić się do stworzenia skutecznych, dostępnych i niedyskryminacyjnych procesów zatrudnienia, ale rozwój technologiczny niesprzyjający włączeniu społecznemu może stwarzać ryzyko nowych barier i form dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami; mając na uwadze, że art. 9 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych nakłada wymóg dostępu do informacji oraz technologii i systemów komunikacyjnych na zasadzie równości; mając na uwadze, że 64,3 % osób z niepełnosprawnościami, które ukończyły 16 roku życia, ma w domu łącze internetowe, w porównaniu z 87,9 % osób bez niepełnosprawności;
- AG. mając na uwadze, że, jak wynika z badań Eurofoundu, wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w postaci doradztwa, szkoleń i pomocy finansowej może stworzyć osobom z niepełnosprawnościami możliwość aktywnego uczestnictwa w otwartym rynku pracy i sprawić, że nie będą polegały jedynie na zasiłkach z tytułu niepełnosprawności; mając na uwadze, że takie wsparcie musi być dobrze ukierunkowane i zasilane odpowiednimi zasobami;
- AH. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 nasiliła istniejące przeszkody i nierówności dla wszystkich osób z niepełnosprawnościami; mając na uwadze, że, jak wynika z badań Eurofoundu, w czasie pandemii średnio 71 % ankietowanych z niepełnosprawnościami było zagrożonych depresją, a 25 % ankietowanych z niepełnosprawnościami – czyli dwukrotnie więcej niż w przypadku osób bez niepełnosprawności – wskazało, że nie miało dostępu do ochrony zdrowia psychicznego; mając na uwadze, że, jak wynika z badań Eurofoundu, środki izolacji i ograniczenia związane z pandemią COVID-19 dotknęły w szczególności młode osoby z niepełnosprawnościami w wieku 18–29 lat, jako że 51 % ankietowanych z tej grupy zgłaszało poczucie samotności, czyli o 19 % więcej niż w przypadku młodych osób bez niepełnosprawności; mając na uwadze, że plany powrotu do pracy mają kluczowe znaczenie dla pracowników cierpiących na zaburzenia zdrowia psychicznego;
- AI. mając na uwadze, że dziesięć lat po przystąpieniu UE do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych poziom instytucjonalizacji pozostaje niezmienny; mając na uwadze, że w całej Europie co najmniej 1,4 mln osób nadal przebywa w placówkach opiekuńczych, a liczba ta nie zmieniła się od czasu przyjęcia konwencji; mając na uwadze, że zgodnie z wynikami ankiety dotyczącej samodzielnego życia, przeprowadzonej przez European Network on Independent Living (ENIL) w 2020 r., 24 z 43 krajów reprezentowanych w Radzie Europy nie posiada strategii deinstytucjonalizacji, a w 18 krajach, które taką strategię mają, 88 % ankietowanych określiło ją jako albo nieodpowiednią, albo wymagającą poprawy;
- AJ. mając na uwadze, że 33 kraje Rady Europy zapewniają pewnego rodzaju pomoc osobistą, ale 97 % ankietowanych stwierdziło, że dostęp do niej albo jest nieodpowiedni, albo wymaga poprawy;
- AK. mając na uwadze, że obowiązujące ramy prawne nie nakładają na państwa członkowskie obowiązku wyznaczenia organu ds. równości mającego chronić ofiary dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność;
- AL. mając na uwadze, że w 2008 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący rozszerzenia ochrony przed dyskryminacją poza sferę zatrudnienia, zgodnie z dyrektywą w sprawie równego traktowania w zakresie zatrudnienia, w której zakazano dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną, religię lub przekonania w zakresie zatrudnienia i pracy; mając na uwadze, że w nowej dyrektywie zasada równości miałaby zastosowanie w edukacji, dostępie do towarów i usług oraz ochronie socjalnej, w tym zabezpieczeniu społecznym i opiece zdrowotnej; mając na uwadze, że wniosek ten nie został dotąd przyjęty i jest blokowany w Radzie od 14 lat, a do jego przyjęcia konieczna jest jednomyślność;
- AM. mając na uwadze, że wszystkie państwa członkowskie UE ratyfikowały Konwencję ONZ o prawach dziecka, przez co jest ona dla nich wiążąca, a także mając na uwadze, że art. 3 ust. 3 TUE ustanawia cel Unii, jakim jest propagowanie ochrony praw dziecka; mając na uwadze, że Karta gwarantuje, że instytucje UE i państwa członkowskie muszą chronić prawa dziecka przy wdrażaniu prawa UE; mając na uwadze, że Parlament przyjął rezolucję w sprawie europejskiej gwarancji dla dzieci zdecydowaną większością głosów i zażądał w niej zapewnienia, aby wszystkie dzieci

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

miały dostęp do edukacji włączającej od wczesnego dzieciństwa po wiek nastoletni, również dzieci romskie, dzieci z niepełnosprawnościami, dzieci bezpaństwowe i migrujące oraz te żyjące w strefach dotkniętych kryzysami humanitarnymi;

AN. mając na uwadze, że dostęp do wysokiej jakości zatrudnienia, kształcenia i szkolenia, opieki zdrowotnej, ochrony socjalnej, w tym w wymiarze transgranicznym, a także do odpowiednich mieszkań oraz wsparcia samodzielnego życia i równych możliwości uczestnictwa w rekreacji i życiu społeczności są kluczowe dla jakości życia osób z niepełnosprawnościami, zmniejszenia skali ubóstwa, poprawy sytuacji oraz wspierania inkluzywnego i trwałego wzrostu; mając na uwadze, że krajowe systemy dochodu minimalnego powinny być w równym stopniu dostępne dla osób z niepełnosprawnościami; mając na uwadze, że osoby z niepełnosprawnościami powinny również mieć dostęp do ukierunkowanej pomocy na ponoszone przez nie dodatkowe wydatki związane z niepełnosprawnością, innymi słowy takie wydatki nie powinny być pokrywane wyłącznie z dochodu;

Życie samodzielne i integracja społeczna

1. przypomina, zgodnie z art. 19 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, że osoby z niepełnosprawnościami mają prawo do samodzielnego życia i korzystania z odpowiednich usług świadczonych w społeczności lokalnej; uważa, że prawo to można w pełni zagwarantować tylko wtedy, gdy strategie polityczne i przepisy stanowiące alternatywę dla placówek opieki będą opracowywane na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz zgodne ze standardami europejskimi; wzywa Komisję i państwa członkowskie do jak najszybszego odejścia od opieki instytucjonalnej nad osobami z niepełnosprawnościami, jak określono w komentarzu ogólnym nr 5 Komitetu ONZ do spraw Praw Osób Niepełnosprawnych, oraz do zastąpienia systemu instytucjonalnego i innych rozwiązań opartych na odseparowaniu systemem umożliwiającym udział w życiu społecznym, w którym usługi są świadczone w społeczności zgodnie z wolą i preferencjami osób z niepełnosprawnościami, w tym w formie opieki środowiskowej, zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej zawartymi w europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010–2020; podkreśla, że należy wyeliminować stereotypy, wrogość względem osób niepełnosprawnych i błędne wyobrażenia, które uniemożliwiają osobom z niepełnosprawnościami samodzielne życie, oraz należy promować wkład tych osób w społeczeństwo; podkreśla, że dostęp do rynku pracy ma zasadnicze znaczenie dla umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami samodzielnego życia i pełnego udziału w życiu społecznym;

2. wzywa państwa członkowskie do przyjęcia strategii deinstytucjonalizacji oraz do dopilnowania, aby ich przepisy, strategie polityczne i programy deinstytucjonalizacji były zgodne z koncepcją niezależnego życia zapisaną w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych; wzywa Komisję do stosowania punktów odniesienia do pomiaru postępów w tej dziedzinie; ponadto wzywa Komisję, by wypełniła zobowiązanie podjęte w strategii UE na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 i do 2023 r. przedstawiła państwom członkowskim wytyczne dotyczące poprawy niezależnego życia i włączenia do społeczności lokalnej; wzywa państwa członkowskie do uwzględnienia w strategiach deinstytucjonalizacji konkretnych i terminowych celów w zakresie właściwego finansowania tych strategii oraz do opracowania mechanizmów zapewniających skuteczną koordynację między właściwymi organami w różnych sektorach administracji i na różnych szczeblach administracyjnych; ubolewa, że brak dostępnych i przystępnych cenowo mieszkań jest główną przeszkodą do samodzielnego życia; podkreśla, że należy upowszechniać i zapewniać możliwość samodzielnego życia we własnej społeczności jako alternatywę dla rozwiązań instytucjonalnych zgodnie z uwagą ogólną nr 5 Komitetu ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych;

3. uważa, że usługi wsparcia na poziomie społeczności lokalnych i ustalenia dotyczące wsparcia związanego z sytuacją mieszkaniową zapewniają osobom z niepełnosprawnościami lepszą jakość życia; wzywa Komisję i państwa członkowskie do przyjęcia podejścia zorientowanego na człowieka oraz odpowiednich środków wsparcia, aby zapewnić pełne włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami;

4. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby dążyły do stopniowego wspólnego zdefiniowania kluczowych pojęć związanych z wdrażaniem Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, takich jak „dostępność”, „udział” i „życie w społeczeństwie” w celu zwiększenia spójności między państwami członkowskimi i poprawy wewnętrznej mobilności osób z niepełnosprawnościami, a także do wzajemnego uznawania deinstytucjonalizacji i metod jej wdrażania;

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

5. wzywa Komisję i Eurostat do wyeliminowania luk, w tym różnic w poziomie zatrudnienia i wskaźnikach płac, w zakresie dostępności, wiarygodności i porównywalności danych dotyczących warunków życia osób z niepełnosprawnościami w Europie;
6. nalega, aby w ramach odpowiednich funduszy UE dążono do promowania dostępnych środowisk, usług, praktyk i urzędzeń sprzyjających włączeniu społecznemu, dzięki podejściu opartym na projektowaniu uniwersalnym i sprzyjaniu deinstytucjonalizacji, oraz aby zdecydowanie wspierano pomoc osobistą i samodzielne życie;
7. z zadowoleniem przyjmuje ogłoszenie przez Europejski Trybunał Obrachunkowy nadchodzącej kontroli dotyczącej skuteczności wkładu finansowego UE na rzecz zapewnienia równości osób z niepełnosprawnościami; wzywa Komisję, by lepiej monitorowała wykorzystanie funduszy UE w tej dziedzinie polityki, w tym by rozważyła zawieszenie, wycofanie i odzyskanie płatności w przypadku naruszenia obowiązku przestrzegania praw podstawowych; podkreśla, że rozwiązania oparte na segregacji, niezależnie od ich skali, nie powinny być finansowane z funduszy UE oraz że powinny one być zawsze dostępne dla osób z niepełnosprawnościami; ponadto wzywa Komisję do zapewnienia odpowiednich działań następczych w związku z wnioskami i zaleceniami Europejskiego Trybunału Obrachunkowego zawartymi w jego sprawozdaniu specjalnym w sprawie sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci; podkreśla, że zgodnie ze sprawozdaniem sporządzanie budżetu z uwzględnieniem aspektu płci jest sposobem dążenia do zapewnienia równości płci, a działania na rzecz osiągnięcia równości płci muszą uwzględniać przyczyny dyskryminacji, w tym niepełnosprawność;
8. przypomina, że w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów na lata 2021–2027⁽⁵⁰⁾ określono, że Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego muszą być wykorzystywane w sposób zgodny z polityką UE w zakresie włączenia społecznego; wzywa zatem do wprowadzenia surowszych przepisów zakazujących inwestowania funduszy UE w placówki opieki instytucjonalnej;
9. z zadowoleniem przyjmuje dochodzenie z własnej inicjatywy Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczące monitorowania przez Komisję środków unijnych, które mają wspierać prawo do niezależnego życia osób z niepełnosprawnościami i osób starszych; podkreśla, że w konkluzjach Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich wzywa Komisję do zapewnienia państwu członkowskiemu i jego własnym pracownikom jaśniejszych wytycznych dotyczących potrzeby promowania deinstytucjonalizacji oraz sposobu, w jaki można to osiągnąć w kontekście wykorzystania funduszy UE;

Równość i niedyskryminacja: pilna potrzeba horyzontalnej dyrektywy antydyskryminacyjnej

10. podkreśla, że zgodnie z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych UE powinna włączyć perspektywę niepełnosprawności w główny nurt wszystkich swoich polityk, programów i strategii; popiera zalecenia Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie do wzmoczenia wysiłków na rzecz zapewnienia ich właściwego przestrzegania; uważa, że harmonizacja prawa UE z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia równości i niedyskryminacji; podkreśla rolę unijnych ram Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych w tym procesie;
11. z zadowoleniem przyjmuje odpowiednie prace Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, stanowiące część unijnych ram Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, mające na celu ochronę, promowanie i monitorowanie wdrażania konwencji przez instytucje UE;
12. wzywa państwa członkowskie UE, które dotychczas nie podpisały ani nie ratyfikowały protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, aby to uczyniły;
13. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by dołożyły większych starań w celu propagowania równych praw osób z niepełnosprawnościami poza UE, zwłaszcza w stosunkach z krajami kandydującymi do UE; podkreśla w związku z powyższym, że podczas negocjacji akcesyjnych Unia musi podnosić kwestię reform mających na celu poprawę sytuacji osób z niepełnosprawnościami;

⁽⁵⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

14. wzywa Komisję do zaktualizowania wniosku dotyczącego dyrektywy UE w sprawie równego traktowania w oparciu o stanowisko Parlamentu poprzez zajęcie się również dyskryminacją krzyżową i wyraźny zakaz dyskryminacji ze względu na kombinację wszelkich przyczyn wymienionych w Karcie; wzywa prezydencję Rady do uznania tej dyrektywy za priorytet i do przedyskutowania jej na najwyższym szczeblu politycznym; zaznacza, że trzeba wprowadzić konkretne środki wspierające przyjęcie tej dyrektywy, a jeżeli nie zostanie ona przyjęta – alternatywne środki ustawodawcze do celu zaradzenia dyskryminacji;

15. z zadowoleniem odnotowuje, że Komisja przyjęła ambitną strategię na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030, i wzywa Komisję do monitorowania i zagwarantowania jej wdrożenia przez państwa członkowskie; podkreśla, że przy przeglądzie tej strategii należy jasno określić rolę unijnych zasad ramowych dotyczących Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, a także należy systematycznie i aktywnie angażować w taki przegląd osoby z niepełnosprawnościami i reprezentujące je organizacje na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym; ponownie wzywa Komisję, by opracowała te środki w koordynacji i porozumieniu z osobami z niepełnosprawnościami oraz wszystkimi zaangażowanymi organizacjami, poczynawszy od sieci Parlamentu Europejskiego ds. wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych;

16. wzywa Komisję, aby we współpracy z państwami członkowskimi i zgodnie ze standardami UE i towarzyszącymi im przepisami krajowymi gromadziła zdezagregowane i wiarygodne dane i statystyki, w tym zadbała, aby ogólnounijne statystyki zawierały dane w podziale na rodzaj niepełnosprawności i wskazywały liczbę osób mieszkających w placówkach opiekuńczych, tak by opracować odpowiednią i skuteczną politykę w celu zagwarantowania dostępnego, inkluzywnego i równościowego społeczeństwa z myślą o wszystkich osobach z niepełnosprawnościami w UE, niezależnie od tego, czy mieszkają w miastach, czy też na obszarach wiejskich lub oddalonych;

17. wzywa Komisję i państwa członkowskie do podnoszenia świadomości, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, i do prowadzenia jasno ustrukturyzowanych konsultacji z udziałem i przy zaangażowaniu osób, których niepełnosprawność dotyczy bezpośrednio, oraz reprezentujących je organizacji społeczeństwa obywatelskiego, aby doprowadzić do rzeczywistego zrozumienia niepełnosprawności na wszystkich szczeblach społeczeństwa;

18. uważa, że potrzebna jest wymiana dobrych praktyk na szczeblu europejskim na temat udanych projektów, tak by osoby z niepełnosprawnościami były uwzględniane we wszystkich obszarach, a także potrzebne są publiczne kampanie informacyjne dotyczące sposobów osiągnięcia tego celu, zgodnie z art. 27 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych;

19. wzywa państwa członkowskie do należytego uwzględnienia wyjątkowej sytuacji autorów, wykonawców i artystów z niepełnosprawnościami przy opracowywaniu wszystkich odpowiednich strategii politycznych, programów i działań finansowych oraz do usunięcia wszelkich przeszkód w zapewnieniu równych praw i równych szans wszystkim osobom w sektorze kultury i sektorze kreatywnym, w szczególności poprzez wprowadzenie środków umożliwiających równy dostęp, uczestnictwo i reprezentację wszystkich twórców kultury;

20. wzywa Komisję do zapewnienia, aby przyszłe przepisy UE dotyczące AI obejmowały jak najszerzy krąg użytkowników i gwarantowały osobom z niepełnosprawnościami łatwy dostęp do systemów AI, zgodnie z europejskim aktem w sprawie dostępności;

21. przypomina państwom członkowskim o celu zrównoważonego rozwoju nr 11.7, który zakłada zapewnienie do 2030 r. łatwego i powszechnego dostępu do bezpiecznych i inkluzywnych terenów zielonych i przestrzeni publicznej, w szczególności kobietom, dzieciom, osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami;

Osoby z niepełnosprawnościami najbardziej narażone na zagrożenia

22. potępia fakt, że niektóre osoby z niepełnosprawnościami, między innymi kobiety i dziewczęta, dzieci, osoby starsze, osoby bezdomne, więźniowie, migranci i uchodźcy oraz osoby należące do mniejszości rasowych i etnicznych, na przykład Romowie, a także osoby LGBTQ+, są bardziej narażone na różnego rodzaju dyskryminację i przemoc; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zajęły się konkretnymi wyzwaniem, prawami i potrzebami tych osób za pomocą ukierunkowanych środków w celu zapewnienia im dostępu do wymiaru sprawiedliwości, do pomocy i do usług wsparcia i ochrony dla ofiar przemocy oraz usunęły przeszkody utrudniające zgłaszanie przypadków dyskryminacji i przemocy;

23. podkreśla, że osoby z niepełnosprawnościami, a w szczególności kobiety z niepełnosprawnościami, nadal zmagają się z dyskryminacją z wielu przyczyn jednocześnie i dyskryminacją krzyżową w związku z ich niepełnosprawnością oraz płcią, rasą, pochodzeniem etnicznym, wiekiem, religią lub przekonaniem, orientacją seksualną, statusem migracyjnym lub statusem społeczno-ekonomicznym; podkreśla, że kobiety i dziewczęta z niepełnosprawnościami są szczególnie narażone na przemoc ze względu na płeć i że skala przemocy ze względu na płeć, jakiej doświadczają kobiety i dziewczęta z niepełnosprawnościami, może obejmować przemoc fizyczną, seksualną, psychiczną i ekonomiczną; z zaniepokojeniem

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

zwraca uwagę, że kobiety z niepełnosprawnościami są często narażone na przemoc ze względu na płeć ze strony partnerów lub członków rodziny; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia wprowadzenia i dostępności mechanizmów zgłaszania przemocy wobec osób z niepełnosprawnościami, a także usług wsparcia dla ofiar;

24. uznaje ważną rolę opiekunów w życiu osób z niepełnosprawnościami oraz przeszkody napotymane przez nich przy wykonywaniu pracy; podkreśla, że zależność prawna, finansowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami, szczególnie kobiet, od opiekunów, stawia je w trudniejszej sytuacji; z zaniepokojeniem odnotowuje zgłoszone przypadki przemocy wobec osób z niepełnosprawnościami ze strony osób, które powinny się nimi opiekować, zarówno w domu, jak i w placówkach opiekuńczych;

25. odnotowuje, że w unijnej strategii na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 Komisja zobowiązała się do zwrócenia szczególnej uwagi na kobiety z niepełnosprawnościami, które są od dwóch do pięciu razy bardziej narażone na przemoc niż inne kobiety⁽⁵¹⁾; wzywa Komisję, aby uwzględniła i akcentowała sytuację kobiet z niepełnosprawnościami w polityce i środkach UE;

26. z głębokim zaniepokojeniem zwraca uwagę, że kobiety i dziewczęta z niepełnosprawnościami bardzo często są pozbawiane dostępu do opieki zdrowotnej w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, w szczególności do opieki ginekologicznej, są też pozbawiane prawa do wyrażenia świadomej zgody na stosowanie środków antykoncepcyjnych, a nawet narażone na przymusową sterylizację⁽⁵²⁾; wzywa państwa członkowskie do wdrożenia środków legislacyjnych, które gwarantują integralność cielesną, swobodę wyboru i samostanowienie osób z niepełnosprawnościami w odniesieniu do życia seksualnego i reprodukcyjnego;

27. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący dyrektywy w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, a także zobowiązania i działania podjęte przez niektóre państwa członkowskie w tym zakresie; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby przyjęły dodatkowe konkretne środki w celu zwalczania przemocy ze względu na płeć, obejmujące ukierunkowane wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami; ponadto wzywa Komisję i państwa członkowskie do zorganizowania specjalnych szkoleń i działań podnoszących świadomość, ukierunkowanych na systemy reagowania na przemoc ze względu na płeć, które powinny zapewnić udział kobiet z niepełnosprawnościami i informować je o przysługujących im prawach; uważa, że Komisja i państwa członkowskie muszą dokładniej zbadać szczególny splot aspektów płci i niepełnosprawności, aby zapewnić właściwe zrozumienie i rozwiązanie złożonego problemu przemocy ze względu na płeć wobec kobiet i dziewcząt z niepełnosprawnościami;

28. apeluje do państw członkowskich, aby przeznaczyły wystarczające zasoby kadrowe i finansowe na stosowanie postanowień ramowych określonych w art. 33 ust. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, by zagwarantować, że krajowe organy ds. równości skutecznie i sprawnie wypełniają swoje zadania; apeluje do Komisji o udzielenie wsparcia potrzebnego do tego celu;

29. z zadowoleniem przyjmuje i popiera oczekiwaną wkrótce inicjatywę prawną Komisji w sprawie norm minimalnych dotyczących organów ds. równości, zachęcającą państwa członkowskie do rozszerzenia kompetencji organów ds. równości na ochronę ofiar dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność; wzywa Komisję do jak najszybszego przedstawienia ambitnego wniosku;

30. wzywa Radę do zakończenia procesu ratyfikacji konwencji stambulskiej przez UE na podstawie akcesji w szerokim zakresie bez jakichkolwiek ograniczeń oraz do poparcia ratyfikacji konwencji przez wszystkie państwa członkowskie, gdyż jest ona narzędziem niezbędnym do zaradzenia przemocy wobec kobiet i dziewcząt z niepełnosprawnościami;

31. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapobiegania izolacji kobiet z niepełnosprawnościami w całej ich różnorodności za pomocą środków przekrojowych i strukturalnych, takich jak edukacja i działania uświadamiające wśród kobiet z niepełnosprawnościami, a także ich rodzin i opiekunów;

32. wyraża zaniepokojenie sytuacją więźniów z niepełnosprawnościami w państwach członkowskich, niezależnie od rodzaju niepełnosprawności; ubolewa, że trudna sytuacja więźniów z niepełnosprawnościami nie jest w pełni brana pod uwagę w niektórych państwach członkowskich; wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły więźniom z niepełnosprawnościami niezbędną infrastrukturę, dostosowaną do ich szczególnych potrzeb, a także dostępne otoczenie i racjonalne usprawnienia; ponadto wzywa państwa członkowskie i instytucje UE, aby wprowadziły środki niezbędne, by zapewnić

⁽⁵¹⁾ Strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 (COM(2021)0101), s. 16.

⁽⁵²⁾ https://www.edf-feph.org/content/uploads/2022/09/Final-Forced-Sterilisation-Report-2022-European-Union-copia_compressed.pdf

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

poszanowanie i ochronę podstawowych praw więźniów, szczególnie więźniów znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, na przykład dzieci, osób chorych psychicznie i osób z niepełnosprawnościami, w tym aby we wszystkich państwach członkowskich przyjęto wspólne normy europejskie dotyczące warunków pozbawienia wolności;

33. wzywa państwa członkowskie, aby zagwarantowały wszystkim dzieciom z niepełnosprawnościami prawo do edukacji oraz równy dostęp do wysokiej jakości nauczania włączającego, od wczesnego dzieciństwa po wiek nastoletni, w szczególności zapewniając infrastrukturę dostosowaną do potrzeb i specjalistyczne szkolenia dla nauczycieli i asystentów; podkreśla, że szczególną uwagę należy zwrócić na dostępność usług szkolnych dla dzieci z niepełnosprawnościami; podkreśla, że dzieci z niepełnosprawnościami nadal są w nieproporcjonalny sposób objęte opieką instytucjonalną, pozostają w placówkach długoterminowo lub na stałe oraz są w wysokim stopniu narażone na dyskryminację i zaniedbanie;

34. podkreśla, że osoby z niepełnosprawnościami są bardziej narażone na mowę nienawiści i przestępstwa z nienawiści; z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący rozszerzenia wykazu przestępstw o wymiarze transgranicznym, tak by obejmował on mowę nienawiści i przestępstwa z nienawiści;

Równość wobec prawa

35. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wprowadziły pilne środki w celu wyeliminowania ograniczeń zdolności do czynności prawnych, które to ograniczenia utrudniają osobom z niepełnosprawnościami korzystanie z praw zapisanych w Traktatach, w tym aby podjęły działania służące temu, by zamiast zastępczego dokonywania czynności prawnych stosować wspieranie w czynnościach prawnych, przy poszanowaniu autonomii, woli i preferencji danej osoby;

36. wzywa państwa członkowskie do wdrożenia specjalnych programów, które umożliwią zastąpienie systemów pozbawiających osoby z niepełnosprawnościami psychospołecznymi zdolności do czynności prawnych systemami wspierania w czynnościach prawnych;

37. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że po raz pierwszy w 2022 r. w unijnej tablicy wyników wymiaru sprawiedliwości uwzględniono szczególne potrzeby osób z niepełnosprawnościami w zakresie dostępu do wymiaru sprawiedliwości;

38. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wprowadziły odpowiednie środki w celu usunięcia wszystkich przeszkód, w tym przeszkód kulturowych, utrudniających osobom z niepełnosprawnościami dostęp do wymiaru sprawiedliwości, przez rozwiązanie problemu braku wiedzy o niepełnosprawności i Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych wśród służb wymiaru sprawiedliwości, w tym przeznaczenie odpowiednich środków finansowych na szkolenia dla pracowników wymiaru sprawiedliwości, tak by poprawić dostępność informacji i zapewnić profesjonalne wsparcie osobom z niepełnosprawnościami będącymi ofiarami przestępstw, w szczególności gdy ofiara przestępstwa jest prawnie, finansowo lub społecznie zależna od sprawcy; zauważa, że należy ułatwić dostęp osób z niepełnosprawnościami do mechanizmów rozpatrywania skarg, zarówno na drodze sądowej, jak i pozasądowej; ponadto wzywa Komisję i państwa członkowskie do uwzględnienia wiedzy na temat niepełnosprawności oraz dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie i dyskryminacji krzyżowej w kryteriach rekrutacji personelu, w szczególności pracowników wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa zajmujących się osobami z niepełnosprawnościami;

39. podkreśla, że infrastruktura i usługi muszą być dostępne, aby zapewnić równy dostęp do wymiaru sprawiedliwości i odpowiednią pomoc osobom, które mają trudności w korzystaniu ze zdolności do czynności prawnych; przypomina, że trudności komunikacyjne mogą mieć poważne konsekwencje, jeśli chodzi o dostęp więźniów z niepełnosprawnościami do informacji w dostępnych formatach i do zajęć dostosowanych do ich niepełnosprawności; wzywa Komisję i państwa członkowskie do przyjęcia odpowiednich środków, tak aby zagwarantować osobom z niepełnosprawnościami niedrogi, bezpieczny i skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz zapewnić im pomoc i dostępną komunikację i informację na wszystkich etapach postępowania;

40. przypomina, że częste zmiany miejsca pobytu i brak ciągłości opieki, a także brak personelu wymiaru sprawiedliwości i personelu więziennego, w tym personelu medycznego odpowiednio przeszkolonego do udzielania pomocy więźniom z niepełnosprawnościami, zwiększają narażenie tych więźniów na zagrożenia i pogłębiają ich izolację;

41. wzywa Komisję do ustanowienia programu finansowania monitorowania postępowań sądowych, w których rządy państw członkowskich są oskarżone o dyskryminację osób z niepełnosprawnościami; sugeruje, że finansowanie to mogłoby pochodzić z obecnego Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+);

42. wzywa Komisję i Eurofound do gromadzenia rzetelnych danych i kompleksowych badań na temat wpływu ograniczeń zdolności do czynności prawnych na życie osób z niepełnosprawnościami, w tym osób z niepełnosprawnościami psychospołecznymi;

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

Uczestnictwo w życiu politycznym i publicznym: „Nic o nas bez nas”

43. wzywa UE i państwa członkowskie do nowelizacji europejskiego prawa wyborczego oraz wszelkich odpowiednich przepisów krajowych, tak by umożliwić wszystkim osobom z niepełnosprawnościami głosowanie i kandydowanie w wyborach na równych zasadach z innymi obywatelami; zaznacza, że decyzje o pozbawieniu zdolności do czynności prawnych ze względu na niepełnosprawność podjęte przez państwo członkowskie pochodzenia nie powinny pozbawiać obywateli Unii możliwości kandydowania w państwie członkowskim miejsca zamieszkania, jeżeli ustawodawstwo tego państwa członkowskiego zapewnia takie prawo wszystkim osobom z niepełnosprawnościami bez ograniczeń. wzywa Komisję, szczególnie w związku z kolejnymi wyborami europejskimi w 2024 r., aby współpracowała z państwami członkowskimi, by zagwarantować osobom z niepełnosprawnościami prawo do głosowania w wyborach w sposób niezależny i tajny oraz zapewnić im równe szanse do prowadzenia kampanii wyborczej; podkreśla, że w wielu przypadkach nie ma infrastruktury umożliwiającej osobom z niepełnosprawnościami korzystanie z demokratycznego prawa do głosowania; wzywa w związku z tym państwa członkowskie do zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami dostępu do lokali wyborczych; w związku z tym przypomina o postanowieniach rezolucji ustawodawczej Parlamentu z 3 maja 2022 r. w sprawie praw politycznych osób z niepełnosprawnościami;

44. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zaangażowania osób z niepełnosprawnościami – w całej ich różnorodności i z uwzględnieniem wszystkich środowisk – w proces decyzyjny UE; uważa, że należy w większym stopniu promować przywództwo osób z niepełnosprawnościami przez większe inwestycje w organizacje tych osób, aby ułatwić im znaczący udział w procesie decyzyjnym i zwiększyć ich wpływ na ten proces;

45. wzywa europejskie, krajowe, regionalne i lokalne partie polityczne do zapewnienia większej reprezentacji osób z niepełnosprawnościami na listach wyborczych; wzywa wyznaczone organy wyborcze państw członkowskich, aby gromadziły dane dotyczące dostępności lokali wyborczych, w tym informacje o tym, czy są one dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, oraz złożyły sprawozdanie Komisji, Radzie i Parlamentowi Europejskiemu najpóźniej rok po wyborach do Parlamentu Europejskiego;

46. jest głęboko przekonany, że pokonanie przeszkód poprzez promowanie i przyjęcie środków służących dostępności i specjalnych formatów komunikacji, takich jak język łatwy do czytania i zrozumienia, alfabet Braille'a i język migowy, byłoby ważnym krokiem w kierunku umożliwienia osobom z niepełnosprawnościami rzeczywistego uczestnictwa w życiu politycznym i publicznym; podkreśla, że trzeba poprawić dostęp osób z niepełnosprawnościami do usług cyfrowych;

47. uznaje rozwój nowych technologii i ich potencjał dla osób z niepełnosprawnościami; zachęca Komisję do inwestowania w rozwój aplikacji wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT), umożliwiających komunikowanie się i tłumaczenie w języku migowym i alfabecie Braille'a;

48. wzywa Komisję do dalszego umacniania i promowania tych elementów programu „Kreatywna Europa”, które promują włączenie społeczne, w celu zwiększenia uczestnictwa w kulturze w całej Unii w dążeniu do bardziej inkluzywnego społeczeństwa, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami, przez zachęcanie ich do aktywnego uczestnictwa w procesach twórczych, a także do zdobywania publiczności;

Konieczność opracowania unijnego planu wdrożeniowego dotyczącego zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi, który uwzględniłby aspekt niepełnosprawności

49. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia udziału osób z niepełnosprawnościami i ich organizacji przedstawicielskich w procesie decyzyjnym mającym na celu opracowywanie i wdrażanie strategii politycznych i programów dotyczących zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi, a także zarządzanie nimi i pozyskiwanie zasobów na nie przeznaczonych; wzywa do uwzględniania perspektywy osób z niepełnosprawnościami w działaniach Unii w zakresie zarządzania kryzysowego;

50. uważa, że programy te powinny obejmować uwzględnienie tej problematyki w różnych sektorach i na różnych szczeblach sprawowania rządów oraz określać konkretne cele i harmonogramy, tak by opracować plan działania na rzecz zmniejszenia ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi uwzględniający aspekt niepełnosprawności, w dążeniu do realizacji ram z Sendai;

51. podkreśla, że polityka i programy UE muszą być poparte zdezagregowanymi danymi potwierdzonymi naukowo; podkreśla, że trzeba wspierać i finansować badania, aby lepiej zrozumieć, jak klęski żywiołowe wpływają na osoby z niepełnosprawnościami i jaka jest zdolność tych osób do radzenia sobie w takich sytuacjach;

52. wzywa państwa członkowskie i Komisję, aby poprawiły komunikację kryzysową oraz zadbały o wykorzystywanie formatów umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami dostęp do istotnych informacji; z zaniepokojeniem odnotowuje, że Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej stwierdziła istotne niedociągnięcia w tej dziedzinie podczas pandemii COVID-19;

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

53. zauważa, że osoby z niepełnosprawnościami należą do najbardziej zmarginalizowanych i narażonych na ryzyko grup społecznych w każdej społeczności dotkniętej kryzysem; podkreśla ponadto, że w konsekwencji wojny osoby z niepełnosprawnościami w sytuacji konfliktu zbrojnego są narażone na brutalne ataki i przymusowe wysiedlenia, są regularnie pomijane w działaniach humanitarnych na rzecz cywilów przebywających w rejonie walk, a także często pozostawiane w swoich domach lub opuszczonych miejscowościach na całe dni lub tygodnie, z ograniczonym dostępem do żywności i wody; w związku z tym przypomina, że strategia UE na rzecz praw dziecka, gwarancja dla dzieci, strategia UE na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030, a także wszystkie istniejące instrumenty prawne UE, w tym dyrektywa w sprawie tymczasowej ochrony⁽⁵³⁾, mają istotne znaczenie dla pomocy państwom członkowskim w uwzględnianiu szczególnych potrzeb uchodźców z niepełnosprawnościami oraz w zapewnianiu im ochrony i opieki;

Swoboda przemieszczania się i wzajemne uznawanie: konieczność poszerzenia uprawnień przysługujących z tytułu unijnej karty osoby niepełnosprawnej

54. zaznacza, że bezwzględnie potrzebne jest wspólne zdefiniowanie, diagnozowanie i uznawanie statusu osób z niepełnosprawnościami we wszystkich dziedzinach w całej UE, oraz apeluje do Komisji, aby przyspieszyła prace w tym zakresie, tak by zapewnić uznawanie statusu osób z niepełnosprawnościami podczas przemieszczania się w UE i zagwarantować im swobodę przemieszczania się we wszystkich państwach członkowskich;

55. z zadowoleniem odnotowuje, że w liście intencyjnym z 2022 r. adresowanym do Parlamentu Komisja zapowiedziała, że w 2023 r. przedstawi wniosek ustawodawczy dotyczący europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością, uwzględniony również w programie prac Komisji na 2023 r.;

56. jest głęboko przekonany, że unijna karta osoby z niepełnosprawnością powinna opierać się na wiążącym akcie prawnym UE i obejmować szereg różnych obszarów wykraczających poza kulturę, rekreację i sport; podkreśla, że karta osoby z niepełnosprawnością powinna również domyślnie być honorowana w krajowych, regionalnych i lokalnych usługach publicznych, takich jak transport, oraz że powinna istnieć poświęcona jej specjalna unijna strona internetowa, a także dostępna internetowa baza danych, prowadzone we wszystkich językach UE, w tym w specjalnych formatach komunikacji, takich jak język łatwy do czytania i zrozumienia, alfabet Braille'a i język migowy; zwraca się ponadto do Komisji, aby rozważyła możliwość, by zarządzanie wdrażaniem unijnej karty osoby z niepełnosprawnością było finansowane z EFS+;

57. jest głęboko przekonany, że osoby z niepełnosprawnościami i reprezentujące je organizacje muszą być ściśle zaangażowane we wdrażanie unijnej karty osoby z niepełnosprawnością oraz w informowanie o niej; uważa, że przede wszystkim wymaga to przeglądu obowiązujących przepisów i strategii politycznych, musi być poparte solidną kampanią informacyjną oraz prowadzić do szczegółowych analiz skutków na podstawie zdezagregowanych danych i do przyjęcia konkretnych środków wykonawczych;

Promowanie kształcenia włączającego w powszechnych placówkach edukacyjnych i zapewnienie dostępnej opieki zdrowotnej o wysokiej jakości

58. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wprowadziły środki ułatwiające wszystkim uczniom z niepełnosprawnościami dostęp do wysokiej jakości edukacji włączającej, w tym e-uczenia się i uczenia się przez całe życie, oraz korzystanie z niej, zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, a także aby przy realizacji celu edukacyjnego uwzględniały wskaźniki dotyczące niepełnosprawności zawarte w strategii „Europa 2020”; podkreśla znaczenie zapewnienia uczniom i studentom – bez względu na niepełnosprawność – równego dostępu do edukacji, w tym wczesnej edukacji, w salach szkolnych; wzywa państwa członkowskie do zwiększenia inwestycji w program Erasmus+ oraz do wykorzystywania oferowanych przez niego możliwości finansowania;

59. ubolewa, że w niektórych państwach członkowskich brakuje inwestycji w obiekty dla osób z niepełnosprawnościami wymagających szczególnej opieki specjalistycznej, co niekiedy zmusza te osoby, zwłaszcza młodych ludzi w wieku szkolnym, do wyjazdu z dala od rodzin w celu uzyskania dostępu do odpowiednich obiektów w innych państwach członkowskich;

60. wzywa Komisję do zapewnienia dostępności środowiska cyfrowego dla wszystkich; zaznacza, że napisy w czasie rzeczywistym, informacje w języku łatwym do czytania i zrozumienia, tłumaczenie na język migowy oraz dostępne strony internetowe mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami dostępu do edukacji i informacji;

⁽⁵³⁾ Dyrektywa Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między państwami członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następcami (Dz.U. L 212 z 7.8.2001, s. 12).

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

61. apeluje do Komisji i państw członkowskich, aby szybko podjęły działania zapewniające osobom z niepełnosprawnościami – w tym osobom z niepełnosprawnościami psychospołecznymi – zakres, jakość i standardy bezpłatnej lub niedrogiej opieki zdrowotnej i programów na równi z innymi osobami, w tym dostęp do usług dotyczących zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz do inicjatyw w ramach unijnego planu walki z rakiem;

62. zdecydowanie zaleca, aby fundusze UE wspierały rozwój opieki zdrowotnej uwzględniającej potrzeby osób z niepełnosprawnościami w państwach członkowskich; proponuje, aby Komisja rozważyła opracowanie norm dostępności dla aparatury do badań przesiewowych;

63. uważa, że dostępne kampanie na rzecz zdrowia publicznego i komunikacja na temat profilaktyki, badań przesiewowych i leczenia muszą być dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i rozpowszechniane w różnych dostępnych formatach, takich jak język migowy, alfabet Braille'a oraz język łatwy do czytania i zrozumienia;

64. wzywa państwa członkowskie, aby gwarantowały ciągłość opieki i wsparcia, które często ustają po zakończeniu nauki szkolnej, co utrudnia wejście na rynek pracy, uzyskanie dostępu do zatrudnienia wspomaganego i prowadzenie niezależnego życia;

65. wzywa państwa członkowskie, by zapewniły osobom z niepełnosprawnościami równe szanse na rynku pracy, dostęp do ogólnodostępnej edukacji włączającej i usług zdrowotnych, a także równy dostęp do transportu, eliminując podstawowe bariery utrudniające życie społeczne oraz stosując zasady uniwersalnego projektowania w inwestycjach infrastrukturalnych i cyfrowych w całej UE,

66. wzywa Komisję, aby opracowała kompleksową i przekrojową europejską strategię na rzecz zdrowia psychicznego jako odpowiednie uzupełnienie europejskich ram działania na rzecz zdrowia psychicznego oraz udoskonaliła unijny kompas działania na rzecz zdrowia i dobrostanu psychicznego; zauważa, że strategia ta powinna zobowiązać państwa członkowskie do zintegrowania opieki w zakresie zdrowia psychicznego i fizycznego ze względu na ścisłą korelację między nimi, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami, zapewnić skuteczną opiekę w oparciu o wyniki badań naukowych i prawa człowieka oraz zwiększyć liczbę oferowanych usług, aby umożliwić większej liczbie osób dostęp do leczenia; wzywa w szczególności państwa członkowskie do przeznaczenia odpowiednich unijnych środków finansowych na wzmocnienie usług neuropsychiatrycznych dla dzieci i młodzieży najbardziej poszkodowanych z powodu środków związanych z pandemią, które doprowadziły do zwiększenia trudności społecznych, ubóstwa i cierpień psychicznych o dramatycznych skutkach;

67. wzywa Komisję do przeglądu dyrektywy w sprawie transgranicznej opieki zdrowotnej, aby dostosować ją do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych i zagwarantować osobom z niepełnosprawnościami skuteczny dostęp do wysokiej jakości transgranicznej opieki zdrowotnej;

Promowanie inkluzywnego zatrudnienia

68. podkreśla, że korzystanie przez osoby z niepełnosprawnościami z prawa do pracy⁽⁵⁴⁾ jest ściśle związane ze środkami walki z bezpośrednią i pośrednią dyskryminacją, ubóstwem i barierami w opiece zdrowotnej, edukacji, nauce, mieszkalnictwie, opiece, wsparciu, mobilności osobistej i dostępności środowiska zbudowanego, a także z segregacją i instytucjonalizacją; zachęca zatem Komisję i państwa członkowskie do wprowadzenia skutecznych i konkretnych środków na rzecz promowania równości, różnorodności i horyzontalnego włączenia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin we wszystkich grupach społecznych, między innymi poprzez pomoc osobistą, niezależne życie, ochronę socjalną, podnoszenie świadomości i środowisko bez barier; przypomina, że integracja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy nie tylko ma zasadnicze znaczenie dla włączenia społecznego i równości szans, ale także stwarza dla nich istotne możliwości gospodarcze pod względem niezależności finansowej i przynosi korzyści całej gospodarce;

69. wzywa Europejski Urząd ds. Pracy do współpracy z krajowymi inspektoratami pracy w celu wdrożenia obowiązującego prawodawstwa; zaleca, by inspektorzy pracy monitorowali pracodawców państwowych i prywatnych w celu zapewnienia przestrzegania praw pracowniczych osób z niepełnosprawnościami;

⁽⁵⁴⁾ Art. 27 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

70. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby w celu zapobiegania dyskryminacji oraz skutecznego zatrzymywania i integrowania osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy kierowały się kompleksowym podejściem obejmującym cały cykl polityki w tej dziedzinie; wzywa Komisję i państwa członkowskie do pełnego wdrożenia Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych i do uwzględniania jej we wszystkich środkach ustawodawczych, politycznych i finansowych, w szczególności w odniesieniu do włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami i ich integracji na rynku pracy; wzywa UE i wszystkie państwa członkowskie do ratyfikowania Protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych;

71. z zadowoleniem przyjmuje debatę polityczną z 16 czerwca 2022 r. między ministrami zatrudnienia i spraw socjalnych, które tematami były zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami, sposoby wyeliminowania czynników zniechęcających do ich zatrudniania oraz działania służące integracji tych osób na rynku pracy; oczekuje konkretnych działań następczych ze strony państw członkowskich;

72. podkreśla, że trzeba zwrócić szczególną uwagę na zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami należących do mniejszości etnicznych, na przykład migrantów, uchodźców, Romów i osób pochodzenia afrykańskiego;

73. podkreśla, że podstawą społecznej dyskusji o niepełnosprawności musi być podejście oparte na prawach człowieka oraz że należy odpowiednio dostosować wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami; podkreśla, że trzeba opracować i stosować całościową definicję dostępności, i zwraca uwagę na jej wartość, gdyż jest ona niezbędna do zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami równych szans, zgodnie z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych i uwagą ogólną nr 2 Komitetu ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych, przy czym należy uwzględnić zróżnicowane potrzeby osób z niepełnosprawnościami i promować uniwersalne projektowanie jako jedną z zasad UE⁽⁵⁵⁾;

74. wzywa Komisję, aby jak najszybciej rozpoczęła przegląd dyrektywy w sprawie równego traktowania w zakresie zatrudnienia, w szczególności ujednoliconych minimalnych norm dotyczących racjonalnych usprawnień dla pracowników z niepełnosprawnościami, by w pełni zharmonizować ją z postanowieniami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz wdrożyć proces partycypacyjny mający zapewnić bezpośrednie i pełne zaangażowanie organizacji reprezentujących osoby z niepełnosprawnościami;

75. podkreśla, że ważne jest aktywne zaangażowanie osób z niepełnosprawnościami, ich rodzin i reprezentujących je organizacji w opracowywanie i wdrażanie środków mających na nie wpływ; podkreśla, że ważne jest, by uwzględniać problematykę niepełnosprawności w miejscu pracy i rolę dialogu społecznego oraz szkoleń dla pracodawców na ten temat; wzywa państwa członkowskie do podjęcia aktywnych działań zapewniających ochronę wszystkich osób przed dyskryminacją, a także zapewniających osobom z niepełnosprawnościami korzystanie z praw pracowniczych i związkowych na równych warunkach z innymi;

76. podkreśla, że molestowanie i nękanie w miejscu pracy, w tym molestowanie seksualne i działania odwetowe za informowanie o nim, utrudnia dostęp do pracy i zatrudnienia, utrzymanie miejsca pracy i równą ścieżkę kariery, w szczególności kobietom z niepełnosprawnościami⁽⁵⁶⁾, i że konieczne są konkretne działania w państwach członkowskich mające na celu zapobieganie molestowaniu i nękananiu osób z niepełnosprawnościami, jego zwalczanie i karanie;

77. uważa, że systemy wspierania dochodów, pomoc związana z niepełnosprawnością i wspieranie aktywnego zatrudnienia wzajemnie się uzupełniają w propagowaniu pełnego i skutecznego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w rynku pracy, gdyż wynagrodzenie za pracę nie zastępuje pokrycia dodatkowych kosztów związanych z niepełnosprawnością; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do rozdzielenia wsparcia dochodów i wsparcia aktywnego zatrudnienia oraz pomocy związanej z niepełnosprawnością⁽⁵⁷⁾, aby zagwarantować, że zasady kwalifikowalności będą jak najbardziej inkluzywne, a także do pokrywania dodatkowych wydatków związanych z niepełnosprawnością, zwalczania ubóstwa pracujących oraz zapewnienia równości, godności i autonomii osób z niepełnosprawnościami; zachęca państwa członkowskie do wprowadzenia podobnych rozwiązań dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami, aby oprócz świadczeń opiekuńczych uzyskiwali dochód;

⁽⁵⁵⁾ zgodnie z art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych „uniwersalne projektowanie oznacza projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Uniwersalne projektowanie nie wyklucza pomocy technicznych dla szczególnych grup osób niepełnosprawnych, jeżeli jest to potrzebne”.

⁽⁵⁶⁾ „Europe 2020 data & People with disabilities – tables (EU SILC 2017)” [Dane dotyczące strategii „Europa 2020” a osoby z niepełnosprawnościami – tabele (EU SILC 2017)], przygotowane przez Stefanosa Grammenosa, Centre for European Social and Economic Policy, 27 grudnia 2019 r.

⁽⁵⁷⁾ Specjalna sprawozdawczyni ONZ ds. praw osób z niepełnosprawnościami, „Sprawozdanie specjalnej sprawozdawczyni ds. praw osób z niepełnosprawnościami”, przedstawione na 70. sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ, 7 sierpnia 2015 r.

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

78. wzywa Komisję do zapewnienia, by państwa członkowskie przestrzegały zasady równego traktowania i równego wynagradzania wszystkich pracowników za pracę o takiej samej wartości; nalega ponadto, by pracownikom z niepełnosprawnościami w zakładach pracy chronionej zapewnić co najmniej prawa i status odpowiadające prawom pracowniczym osób pracujących na otwartym rynku pracy; uważa, że takie zakłady powinny opierać się na zindywidualizowanym podejściu, a osoby z niepełnosprawnościami powinny w miarę możliwości pracować tam tylko przez ograniczoną część swojego życia zawodowego; uważa ponadto, że celem takich zakładów powinno być rozwijanie umiejętności i wspieranie przejścia na otwarty rynek pracy; podkreśla, że osoby z niepełnosprawnościami pracujące w takim środowisku powinny być chronione obowiązującymi przepisami o ochronie socjalnej i warunkach pracy, w tym o płacy minimalnej, na równi z innymi, zgodnie z art. 27 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych; wzywa państwa członkowskie do opracowania – z poszanowaniem praw osób z niepełnosprawnościami – inkluzywnych modeli zatrudnienia chronionego i wspomaganego, które posłużą jako środek skutecznego włączenia i późniejszego przejścia na otwarty rynek pracy; podkreśla, że ważne jest, aby osoby z niepełnosprawnościami znalazły wysokiej jakości zatrudnienie odpowiadające ich umiejętnościom i ambicjom, oraz że szkolenia oraz podnoszenie i zmiana kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami powinny prowadzić do nabycia rzeczywistych zdolności i umiejętności; wzywa państwa członkowskie do oceny skuteczności istniejących zakładów pracy chronionej w zapewnianiu osobom z niepełnosprawnościami umiejętności umożliwiających im zdobycie zatrudnienia na otwartym rynku pracy; wzywa Komisję do monitorowania tego procesu;

79. zauważa, że kryzys związany z COVID-19 doprowadził do większej powszechności pracy zdalnej i że praca zdalna może pomóc podnieść poziom zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, służąc jako rodzaj usprawnienia i narzędzie, które pozwoli osiągnąć lepszą równowagę między życiem zawodowym a prywatnym oraz zniwelować przeszkody na rynku pracy związane z bólem i zmęczeniem; ostrzega jednak, że pracodawcy nie mogą wykorzystywać pracy zdalnej, by uniknąć wdrażania racjonalnych usprawnień lub tworzenia w miejscu pracy inkluzywnej kultury dla pracowników z niepełnosprawnościami⁽⁵⁸⁾, ponieważ może to prowadzić do izolacji i wpływać na ich zdrowie psychiczne; podkreśla, że przyszłe strategie polityczne dotyczące pracy zdalnej należy opracowywać z uwzględnieniem praw osób z niepełnosprawnościami i że osoby te powinny uczestniczyć w ich projektowaniu, w negocjowaniu nowych układów zbiorowych dotyczących pracy zdalnej oraz w prowadzonych przez przedsiębiorstwa przeglądach polityki pracy zdalnej w celu zapewnienia jej przyjazności dla osób z niepełnosprawnościami; przypomina, że równy dostęp osób z niepełnosprawnościami do kształcenia i szkolenia, nabywanie umiejętności cyfrowych i dostępność powiązanej infrastruktury cyfrowej, zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich i oddalonych, są potrzebne, aby umożliwić ludziom korzystanie z nowych możliwości zatrudnienia wynikających z cyfryzacji; podkreśla, że racjonalne usprawnienia są prawem pracowników z niepełnosprawnościami, i uważa, że organy publiczne powinny promować działania i programy uświadamiające dotyczące umiejętności i zdolności osób z niepełnosprawnościami, a także umiejętności wprowadzania racjonalnych usprawnień przez pracodawców prywatnych i publicznych, aby przewyciężyć uprzedzenia wobec osób z niepełnosprawnościami i zapewnić podmiotom odpowiedzialnym narzędzia umożliwiające ich zatrudnianie, wspieranie i zatrzymywanie;

80. zauważa, że promowanie praw osób starszych jest blisko związane z zapewnieniem równych praw osobom z niepełnosprawnościami, ponieważ osoby starsze są narażone na większe ryzyko niepełnosprawności, a ponad 46 % osób w wieku od 60 lat to osoby z niepełnosprawnościami; podkreśla, że z uwagi na zmiany demograficzne, w szczególności starzenie się społeczeństwa, trzeba zaradzić nowym wyzwaniom związanym z częstszym występowaniem niepełnosprawności wynikających ze starzenia się pracowników i z większą liczbą pracowników z chorobami przewlekłymi; podkreśla znaczenie opracowania strategii politycznych, w tym elastycznych harmonogramów pracy, aby pomóc pracownikom z niepełnosprawnościami w lepszej integracji na rynku pracy, a także znaczenie usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami, w tym norm dotyczących szkolenia personelu i pomocy osobistej;

81. wzywa państwa członkowskie, by monitorowały przestrzeganie zasad nr 2 i 3 Europejskiego filaru praw socjalnych, przewidujących równość traktowania i szans, jeśli chodzi o uczestnictwo w rynku pracy, warunki zatrudnienia i awans zawodowy kobiet i mężczyzn, niezależnie od pochodzenia rasowego czy etnicznego, religii lub przekonań, niepełnosprawności, wieku czy orientacji seksualnej; apeluje, aby monitorować przyjmowanie środków na podstawie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych;

82. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami dostosowanego wsparcia służącego rozwijaniu umiejętności, kształceniu i szkoleniu zawodowemu oraz zatrudnieniu w celu zagwarantowania inkluzywnych strategii politycznych dotyczących aktywnego rynku pracy; zachęca służby zatrudnienia oraz sektor publiczny i prywatny do wdrożenia zindywidualizowanych środków w celu zwiększenia szans na zatrudnienie i zatrzymanie osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy z myślą o przestrzeganiu Konwencji o prawach osób

⁽⁵⁸⁾ Schur, L.A., Ameri, M. and Kruse, D., „Telework After COVID: A »Silver Lining« for Workers with Disabilities?” [Praca zdalna po pandemii COVID: Szczęście w nieszczęściu” dla pracowników z niepełnosprawnościami?], *Journal of Occupational Rehabilitation*, tom 30, nr 4, 2020 r., s. 521–536.

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

niepełnosprawnych, a także do wymiany najlepszych praktyk w zakresie zatrudniania osób z niepełnosprawnościami za pośrednictwem europejskiej sieci publicznych służb zatrudnienia; wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły wytyczne, szkolenia i pomoc finansową, by wspierać tworzenie miejsc pracy, rekrutację, przedsiębiorczość i samozatrudnienie osób z niepełnosprawnościami, m.in. za pośrednictwem EFS+; podkreśla pozytywną rolę, jaką gospodarka społeczna może odegrać w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami; wzywa państwa członkowskie do wprowadzania zachęt dla osób z niepełnosprawnościami do tworzenia podmiotów gospodarki społecznej i do podejmowania działalności generującej dochody;

83. uważa, że środki wsparcia rynku pracy muszą uwzględniać niepełnosprawność i odpowiednio dostosowane działania polityczne mające wspierać zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami; wzywa państwa członkowskie, aby wspierały kojarzenie ofert pracy z osobami poszukującymi zatrudnienia, profilowanie zawodowe, równoczesne zatrudnienie i szkolenie, wprowadzanie do pracy, szkolenia w miejscu pracy, rozwój kariery i mentoring oraz włączające i dostępne kształcenie i szkolenie zawodowe, tak by wspierać niezbędną integrację i zatrzymywanie osób z niepełnosprawnościami w miejscu pracy; podkreśla, że środki mające poprawić integrację i zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami nie będą w pełni skuteczne, jeśli w miejscu pracy i całym społeczeństwie nie podejmie się walki ze stereotypami i stygmatyzacją związanymi z niepełnosprawnością; w związku z tym podkreśla, że uwrażliwianie i szkolenie edukatorów, pracodawców i pracowników, a także ogółu społeczeństwa ma istotne znaczenie dla zwalczania uprzedzeń wobec osób z niepełnosprawnościami, dla zmiany nastawienia i dla zapewnienia prawdziwie inkluzywnych społeczeństw;

84. podkreśla, że niski wskaźnik aktywności osób z niepełnosprawnościami utrudnia włączenie społeczno-gospodarcze, co należy poprawić za pomocą europejskich i krajowych programów ukierunkowanych na aktywizację i szkolenie osób pozostających poza rynkiem pracy; podkreśla, że choć wspieranie i promowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w rynku pracy ma kluczowe znaczenie, należy również wprowadzić odpowiednie inkluzywne mechanizmy ochrony socjalnej, by zapewnić dostępność wsparcia wszystkim osobom z niepełnosprawnościami;

85. ponownie wzywa Komisję i państwa członkowskie do oceny kluczowych tendencji dotyczących przyszłości pracy z perspektywy niepełnosprawności, aby określić i uruchomić konkretne działania z myślą o zwiększeniu inkluzywności rynku pracy i zmniejszeniu luki cyfrowej; podkreśla, że ważne jest lepsze wykorzystywanie innowacyjnych technologii, tak by wyrównać szanse i znieść bariery w kształceniu, szkoleniu i zatrudnieniu, w szczególności na cyfrowym rynku pracy oraz pomóc osobom z niepełnosprawnościami w uzyskaniu dostępu do narzędzi cyfrowych i oprogramowania, które są im niezbędne do samodzielnego życia; podkreśla, że niezbędna jest ochrona osób z niepełnosprawnościami przed dyskryminacją związaną z wykorzystywaniem AI do podejmowania decyzji związanych z zatrudnieniem, dotyczących rekrutacji, doboru, awansu i rozwiązywania stosunku pracy; wzywa państwa członkowskie do poprawy dostępności szkoleń dotyczących umiejętności cyfrowych dla grup zagrożonych wykluczeniem, m.in. osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, w celu lepszego włączenia ich w życie społeczne i rynek pracy oraz zapewnienia lepszego dostępu do e-usług i administracji;

86. zdecydowanie popiera badania naukowe, inwestycje społeczne i ukierunkowane inicjatywy na szczeblu UE związane z programami i usługami, które okazały się skuteczne we wspieraniu długoterminowej integracji osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze spektrum autyzmu; sugeruje, aby państwa członkowskie zleciły badania nad modelami i programami, które nie mają jeszcze bazy dowodowej, oraz finansowały innowacje w świadczeniu usług, takie jak AI stosowana w technologiach wspomagających⁽⁵⁹⁾;

87. wzywa państwa członkowskie, a w szczególności koordynatorów krajowych, aby w wieloletnich strategiach krajowych w ramach europejskiej gwarancji dla dzieci zwracały szczególną uwagę na potrzeby dzieci z niepełnosprawnościami i zapewniły skuteczny i bezpłatny dostęp do usług wysokiej jakości, szczególnie w zakresie edukacji włączającej; wzywa je, aby zapewniły skuteczny dostęp do zdrowego żywienia i odpowiednich warunków mieszkaniowych wszystkim dzieciom-uchodźcom z niepełnosprawnościami na równi z dziećmi w krajach przyjmujących, zgodnie z zaleceniem Rady (UE) 2021/1004, tak by zagwarantować, że w zintegrowanych środkach krajowych uwzględniane są trudnienia intersekcyjne; wzywa zatem państwa członkowskie i Komisję, aby pilnie zwiększyły finansowanie europejskiej gwarancji dla dzieci przez przyznanie specjalnego budżetu w wysokości co najmniej 20 mld EUR; zachęca w związku z tym wszystkie państwa członkowskie, by przeznaczyły więcej niż minimum z EFS+ w ramach zarządzania dzielonego na działania wspierające objęte europejską gwarancją dla dzieci; ponownie wzywa państwa członkowskie, aby wdrożyły udoskonaloną gwarancję dla młodzieży, tak by zapewnić oferty wysokiej jakości, w tym sprawiedliwe wynagrodzenie, dostęp do ochrony socjalnej oraz środowisko pracy dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;

⁽⁵⁹⁾ Europejska Platforma Rehabilitacji, „Artificial intelligence and service provision for people with disabilities – An analytical paper” [Sztuczna inteligencja i świadczenie usług dla osób z niepełnosprawnościami – dokument analityczny], 2022 r.

Wtorek, 13 grudnia 2022 r.

88. wzywa państwa członkowskie do wdrożenia dyrektywy w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów, wprowadzającej urlop opiekuńczy w wymiarze pięciu dni roboczych w roku; podkreśla, że należy rozważyć szczególne rozwiązania dotyczące urlopu opiekuńczego, urlopu ojcowskiego, urlopu rodzicielskiego i elastycznych godzin pracy dla rodziców w szczególnie trudnej sytuacji, na przykład rodziców z niepełnosprawnościami lub rodziców dzieci z niepełnosprawnościami lub chorobami przewlekłymi, bez żadnych reperkusji ze strony pracodawcy;

89. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia lepszych warunków pracy i życia, np. przez odpowiednie środki w zakresie płacy minimalnej i przejrzystości wynagrodzeń, aby zmniejszyć lukę płacową związaną z niepełnosprawnością i osiągnąć zrównoważony wzrost rynku pracy sprzyjający włączeniu społecznemu; podkreśla, że ważne jest szybkie przyjęcie dyrektywy o wynagrodzeniu minimalnym i przejrzystości wynagrodzeń, która musi mieć pełne zastosowanie do osób z niepełnosprawnościami;

90. wzywa Komisję do opracowania i promowania europejskich ram prawnych dla przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu z myślą o stworzeniu stałych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami;

o

o o

91. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.
